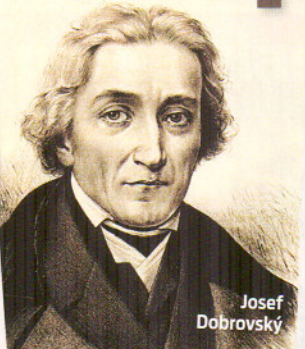

Spor o rukopisy:

Václav Hanka

Josef Dobrovský

Josef Ladislav Pič

Někomu přítom jde i o život!

Uprostřed pracovního stolu leží rozevřené noviny. Václav Hanka stojí u okna a cloumá jím zlost. Pak se obrací, aby si článek zatržený na jedné stránce znovu přečetl. Pojednává totiž o Rukopisu královédvorském, který měl před lety objevit ve věži kostela ve Dvoře Královém. „*Jde o falzum, jehož autorem je Václav Hanka,*“ píše se v něm. **Hanka vezme noviny a mrští jimi o zem. „Podám na ně žalobu!“ rozkřičí se.**

Období první poloviny 19. století je u nás spojeno s národním obrozením. Češi si v té době začínají znovu uvědomovat vlastní národní identitu. Snaží se být přítom vyzdvihnout bohatost historie našeho národa. Jenže právě zde narážejí na obtíže. „*Vždyť vy ani žádnou pořádnou historii nemáte,*“ ozývá se posměšně z německého tábora. Národní buditelé by proto rádi dokázali, že se Tito lidé mylí. Brzy však zjistí, že to bude složitější, než si na začátku mysleli. Čechům totiž chybí významnější středověká literární památka! Právě v té chvíli se však vynoří záhadné rukopisy...

Nálezce, nebo padělatel?

Spisovatel a jazykovědec Václav Hanka (1791–1861) v rukách svírá sedm zažloutlých pergamenových dvojlistů. „*Rukopisy se mi podařilo objevit 17. září roku 1817 ve věžní kobce kostela sv. Jana Křtitele ve Dvoře Králové,*“ hlásá hrdě. Česká veřejnost je z jeho nálezu nadšená. Snad nikdo, kromě jazykovědce Josefa Dobrovského (1753–1829), nepochybuje o pravosti dokumentů. Pro texty se nakonec vžije označení

Rukopis královédvorský. O rok později je navíc na zámku Zelená Hora v Nepomuku objevena další literární památka. Za jejím nálezem má stát úředník Josef Kovář. *Rukopis zelenohorský,* jak se textu začne říkat, má pocházet už z 10. století.

Nezaslouží si naši pozornost!

Jedním z mála, kdo se snaží zpochybnit pravost rukopisů, je Josef Dobrovský. „*Taková neumělá mazanice si vůbec nezaslouží naši pozornost,*“ rozčiluje se. Prohlíží si totiž nepřilíh zdařilou kopii *Královédvorského rukopisu.* Ale ani originál, který se mu záhy dostane do rukou, ho nepřesvědčí. Slavný český obrozenec však v roce 1829 umírá a s ním utichá i kritika rukopisů. Spor znovu rozzdmýchá až článek publikovaný v německy psaném deníku *Tagesbote aus Böhmen.* V něm je totiž nejen zpochybněna pravost rukopisů, ale za jejich údajného tvůrce je označen Václav Hanka. Ten neváhá a na Davida Kuha, redaktora tohoto deníku, podá žalobu pro urážku na cti.

Hrozí mu vězení

Začíná spor, který nemá v českých dějinách obdoby. Není proto divu, že první jednání, které se uskuteční 25. srpna 1859, sleduje přeplněná soudní síň v Praze. Velkého vítězství nakonec dosáhne Hanka. „*Vinen!*“ zní totiž výrok soudu. David Kuh je pro urážku na cti odsouzen ke dvěma měsícům vězení. Navíc musí zaplatit soudní výlohy a první a třetí pátek v měsíci se musí postit. Novinář se ale odvolá k tehdejšímu ministrovi spravedlnosti hraběti Franzovi

Nadasdymu a nakonec docílí toho, že si trest nemusí odpykat.

Spáchá kvůli nim sebevraždu

Jedním z největších obránců rukopisů se na přelomu století stává vlivný zaměstnanec Národního muzea Josef Ladislav Pič (1847–1911). Ten dokonce odveze rukopisy k analýze do zahraničí. Zběžné posudky v Paříži a Miláně naznačují, že by díla mohla být pravá. Po návratu do Čech je ale Pič obviněn Národním muzeem z porušení předpisů. Rukopisy totiž patří do jeho sbírek. Navíc k jejich převozu nedá nikdo souhlas. Zhrzený Pič se proto rozhodne jednat. 18. prosince 1911 si kupuje revolver a následujícího dne spáchá sebevraždu.

Autor je odhalen až po 150 letech!

Do boje proti rukopisům se zapojí i budoucí československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk (1850–1937). Dalším významným kritikem jejich pravosti je univerzitní profesor a jazykovědec Jan Gebauer (1838–1907). Ten v jednom ze svých článků píše: „*Není možné, aby Rukopisy byly památkami středověkými.*“ Pravda má ale vyjít najevo až po 150 letech od objevení prvního díla. V 60. letech 20. století se totiž jejich pravost zabývá český spisovatel Miroslav Ivanov (1929–1999). Několikaletě zkoumání v Kriminologickém ústavu v Praze nakonec přináší své ovoce. V roce 1967 může Ivanov oznámit výsledky svého pátrání: „*Rukopisy jsou falešné. A jejich autorem je pravděpodobně Václav Hanka.*“

Pavel Besta

Geniální padělatel

Jedním z **nejznámějších padělatelů obrazů** všech dob je holandský malíř Han van Meegeren (1889–1947). Při své práci se zaměřuje výhradně na plátna jiného holandského mistra Jana Vermeera (1632–1675). Za 2. sv. války však Meegeren prodá jedno padělané plátno i vrchnímu veliteli německé Luftwaffe Hermannu Göringovi (1893–1946). Po válce je proto obviněn z kolaborace. **Nezbývá** mu nic jiného, než **jít s pravdou ven** a přiznat se. Nikdo mu však **nechce věřit.** Tak jsou jeho padělky dobré!

